

***PROGRAM SPODBUJANJA GOSPODARSKE OSNOVE
ITALIJANSKE NARODNE SKUPNOSTI ZA OBDOBJE
2021–2024***

Publikacija: Program spodbujanja gospodarske osnove italijanske narodne skupnosti za obdobje 2021-2024

Izdelovalec: Obalna samoupravna skupnost italijanske narodnosti (OSSIN) / Comunità autogestita costiera della nazionalità italiana (CAN Costiera)
Župančičeva ulica 18/Via Župančič 18, 6000 Koper/Capodistria

v sodelovanju z : Ministrstvom za gospodarski razvoj in tehnologijo, Uradom Republike Slovenije za narodnosti ter Regionalnim Razvojnim centrom Koper.

Odgovorna oseba: Alberto Scheriani, predsednik Sveta OSSIN

Datum: marec 2021 – potrjeno na seji Sveta Obalne Samoupravne skupnosti italijanske narodnosti dne 31. 3. 2021

1 ZAKONSKA PODLAGA

Zakonska podlaga za pripravo Programa spodbujanja gospodarske osnove italijanske narodne skupnosti 2018–2020 je **14. člen Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja** (Uradni list RS, št. 20/11, 57/12 in 46/16; v nadaljnjem besedilu: ZSRR-2).

2 PRIKAZ STANJA IN ANALIZA OBMOČJA

2.1 UVOD

Uresničevanje ustavnih pravic italijanske narodne skupnosti na področju ustvarjanja gospodarske osnove narodnosti urejata Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (ZSRR-2; Uradni list RS, št. 20/11, 57/12 in 46/16) in Zakon o uporabi sredstev pridobljenih iz naslova kupnine na podlagi zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij (Uradni list RS št. 45/95, 34/96, 60/99 – ZSRR, 22/00 – ZJS, 67/01 in 47/02).

Pri izvajanju sistemskih ukrepov za zagotavljanje gospodarske osnove italijanske narodne skupnosti se izvajajo ukrepi na območjih, kjer živi narodna skupnost. Pri tem subjekti, ki so upravičeni do konkretnih pomoči, so vsi gospodarski subjekti na programskem območju, posebno pa tudi društva, organizacije in ustanove italijanske narodne skupnosti. Z ukrepi programa bo možno doseči gospodarski razvoj območja kjer italijanska narodna skupnost živi in celotne gospodarske mreže italijanske narodne skupnosti.

V skladu s 14. členom ZSRR-2 država in občine pri pripravi in izvajanju regionalnih razvojnih programov, dogovorov za razvoj regij in ukrepov regionalne politike upoštevajo specifične potrebe za razvoj območij, ker živijo pripadniki italijanske narodne skupnosti.

Za ustvarjanja gospodarske osnove za avtohtoni narodni skupnosti (italijanske in madžarske) Slovenija namenja 2,5% sredstev, ki jih je pridobila v postopkih lastninskega preoblikovanja. Tako zbrana sredstva se kot namenska posredujejo na Slovenski regionalno razvojni sklad, ki operativno izvaja program ustvarjanja gospodarske osnove narodnih skupnosti. Na podlagi 10. in 13. člena Zakona o javnih skladih so ta sredstva osnovni kapital sklada, ki ne sme izgubljati realne vrednosti. Sredstva se zbirajo na posebnem računu sklada ter se na podlagi javnega razpisa in posebnega letnega programa, o katerem podata mnenje Obalna samoupravna skupnost italijanske narodnosti in Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost, dodelijo odobrenim projektom s področja razvoja podjetništva in razvoja podeželja na območjih, kjer živita obe narodni skupnosti.

Finančne spodbude v državnem proračunu se dodelijo na podlagi **programa spodbujanja gospodarske osnove avtohtonih narodnih skupnosti**, ki ga za programsko obdobje pripravi narodna skupnost v sodelovanju z RRA, Uradom Vlade Republike Slovenije za narodnosti in ministrstvom, pristojnim za gospodarstvo. Program spodbujanja gospodarske osnove avtohtonih narodnih skupnosti sprejme Vlada.

2.2 ANALIZA STANJA IN OBMOČJA

V programsko območje so vključene štiri občine Obalno-kraške statistične regije, kjer živijo pripadniki italijanske narodnostne skupnosti in kjer je poleg slovenščine uradni jezik tudi italijanščina:

- Občina Ankaran
- Občina Izola
- Mestna občina Koper
- Občina Piran.

Po statističnih podatkih uradnega popisa prebivalstva iz leta 1991 se je za pripadnike italijanske narodnosti opredelilo 2959 oseb, 3882 oseb pa je kot materin jezik navedlo italijanski jezik. Ob popisu prebivalstva v letu 2002 se je za pripadnike italijanske narodnosti opredelilo 2258 oseb, 3762 oseb pa je kot materin jezik navedlo italijanski jezik. Od leta 2011 se podatek o narodni pripadnosti s popisom ne zbira več, zbiranje podatkov o narodnosti tudi ni obvezna vsebina popisov.

Narodnostno mešana področja v Republiki Sloveniji, kjer avtohtono živijo pripadniki italijanske narodne skupnosti so:

- **v občini Ankaran** območje naselja Ankaran/Ancarano,
- **v občini Izola** območja krajev: Izola/Isola, Dobrava pri Izoli/Dobrava presso Isola, Jagodje,
- **v Mestni občini Koper** območja sledečih krajev: Barizoni/Barisoni, Bertoki/Bertocchi, Bošamarin/Bossamarino, Cerej/Cerei, Hrvatini/Crevatini, Kampel /Campel, Kolomban/Colombano, Koper/Capodistria, Prade, Premančan/Premanzano, del naselja Spodnje Škofije (Valmarin), Šalara/Salara in Škocjan/San Canziano,
- **v občini Piran** območja krajev: Piran/Pirano, Portorož/Portorose, Lucija/Lucia, Strunjan/Strugnano, Seča/Sezza, Sečovlje/Siccirole, Parecag/Parezzago in Dragonja/Dragogna.

V teh naseljih imajo upravičenci pravico izvajati projekte.

2.3 ZNAČILNOSTI OBMOČJA PROGRAMA

Območje programa obsega štiri obalne občine, ki so del Obalno-kraške regije. To je edina slovenska regija, ki leži ob morju, s katerim so povezani ključni deli njenega gospodarstva. Po razvitosti se je regija redno uvrščala med najboljše v Sloveniji, takoj za osrednjeslovensko regijo, v zadnjem obdobju pa je zaostala tako za svojimi najbolj razvitimi sosedi čez mejo kot tudi v primerjavi z regijami v Sloveniji (po indeksu razvojne ogroženosti). Največ bruto dodane vrednosti ustvari regija v storitvenih dejavnostih, med katerimi so najbolj zastopani trgovina, gostinstvo (turizem) in promet (steber je trgovsko pristanišče v Kopru), po drugi strani pa upada delež gradbeništva in predelovalnih dejavnosti. Regija se danes po najpomembnejših kazalcih raziskovalno-razvojnih dejavnosti (po deležu inovacijsko aktivnih podjetij od vseh podjetij v regiji, po bruto domačih izdatkih za RRD, po številu zaposlenih v RRD) uvršča med najslabše oz. v spodnjo polovico slovenskih statističnih regij.

Ključni razvojni potenciali območja so:

- geostrateška lega v povezavi s koprskim trgovskim pristaniščem in napovedmi prihodnjih blagovnih tokov,
- razvoj turistične ponudbe (vključno s športnim turizmom) in učinkovitejše trženje na temelju že zgrajene infrastrukture in kompetenc,
- krepitev vloge znanja in povezovanje/sodelovanje v gospodarstvu,
- ustvarjalni potenciali ljudi vključno z brezposelnimi,
- promocija zdravega mediteranskega sloga življenja,
- pridelovanje kvalitetne hrane v povezavi z razvojem podeželja,
- trajnostni vzorci gospodarjenja in življenja ter kakovostno okolje,
- kulturna dediščina in
- narava.

2.4 SOCIO-GOSPODARSKA ANALIZA

2.4.1 Demografska gibanja

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je imela regija v letu 2018 113.961 prebivalcev, kar predstavlja **5 % celotnega prebivalstva**.

Povprečna starost prebivalcev v regiji se zvišuje in je v letu 2019 znašala 44,7 leta, kar je nad slovenskim povprečjem (43,4). Delež prebivalcev starih 0–14 let je znašal 14,0 %, delež prebivalcev starejših od 65 pa 21,4 %. Delež prebivalstva starejšega od 65 let se povečuje, **indeks staranja se je v štirih letih povečal za 14,9 indeksnih točk in je drugi najvišji med slovenskimi regijami**.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Povprečna starost (leta)	43,7	43,9	44,1	44,3	44,6	44,7
Indeks staranja	137,8	139,6	142,7	146,1	149,4	152,7
Delež prebivalcev, starih 0-14 let (%)	13,4	13,7	13,8	13,9	14,0	14,0
Delež prebivalcev, starih 15-64 let (%)	68,2	67,3	66,5	65,8	65,0	64,5
Delež prebivalcev, starih 65 let ali več (%)	18,4	19,1	19,7	20,3	21,0	21,4
Delež prebivalcev, starih 80 let ali več (%)	5,0	5,2	5,4	5,4	5,5	5,7

Vir: SURS

Število prebivalcev narašča predvsem zaradi priselitev. V letu 2017 je skupni prirast na 1.000 prebivalcev znašal 4,0, kar je precej več od slovenskega povprečja (0,5), večji prirast je imela le Osrednjeslovenska regija. V letu 2017 je bil naravni prirast na 1.000 prebivalcev negativen (−0,4), skupni selitveni prirast na 1.000 prebivalcev pa pozitiven (4,3).

Obalno-kraška regija	2012	2013	2014	2015	2016	SLO (2016)
Število prebivalcev	111.423	111.936	112.848	112.773	113.070	
Naravni prirast (na 1.000 prebivalcev)	1,3	0,1	1,1	-0,3	-0,4	0,3
Skupni selitveni prirast (na 1.000 prebivalcev)	3,3	8,0	-1,6	2,9	4,3	0,5
Skupni prirast (na 1.000 prebivalcev)	4,6	8,1	-0,5	2,6	4,0	0,8

Vir: SURS

Selitev prebivalcev iz drugih slovenskih regij v Obalno-kraško regijo se je v obdobju 2013 - 2018 zmanjšala za 21,5 %, zmanjšala se je tudi selitev prebivalcev Obalno-kraške regije v ostale slovenske regije. **Prirast prebivalcev** je v tem obdobju je bila **predvsem na račun priselitev tujih državljanov** v regijo. Obalno-kraška regija je tudi **regija z največjim 11,9-odstotnim deležem tujih državljanov** med vsemi prebivalci (SLO=7,1 %, leto 2019).

Medregijske selitve	2013	2014	2015	2016	2017	2018
v Obalno-kraško regijo	3.940	3.405	3.287	3.302	3.469	3.089
iz Obalno-kraške	3.290	3.657	3.270	3.227	3.296	2.825
Selitveni prirast	650	-252	17	75	173	264

Vir: SURS

Selitveni prirast s tujino	2013		2014		2015		2016		2017		2018	
Državljeni	RS	Tuji	RS	Tuji	RS	Tuji	RS	Tuji	RS	Tuji	RS	Tuji
SLOVENIJA	-5.539	6.026	-5.594	5.104	-5.899	6.406	-5.955	7.006	-6.583	7.836	-2.241	17.169
Obalno-kraška	-276	519	-357	425	-298	606	-236	652	-389	752	-168	1.116

Vir: SURS

Regija je po gostoti prebivalstva nekoliko nad slovenskim povprečjem, znotraj regije pa je razpršenost prebivalstva neenakomerna, saj so visoke koncentracije značilne za obalne občine, medtem ko je zaledje redkeje poseljeno.

Obalno – kraška regija	2012	2013	2014	2015	2016	SLO (leto 2016)
Gostota prebivalstva (preb/km ²)	106,9	107,4	108,0	108,2	108,4	101,8

Vir: SURS

Gostota prebivalstva (preb/km ²) v obalnih občinah	2016
Ankaran/Ancarano	404,4
Izola/Isola	558,1
Koper/Capodistria	168,4
Piran/Pirano	399,8
Obalno-kraška regija	108,4
Slovenija	101,8

Vir: SURS

Navedeni demografski podatki zadevajo celotno regijo in niso omejeni samo na upravičeno programsko območje, ki je območje bivanja italijanske narodne skupnosti oziroma območje štirih obalnih občin Ankaran, Koper, Izola in Piran.

2.4.2 Izobraževanje in usposabljanje

Razvitost in dostopnost izobraževalnega sistema je pomemben dejavnik razvoja regije, večanja njene konkurenčnosti ter trajne gospodarske rasti. **Izobrazbena struktura prebivalstva v regiji se izboljšuje**, skladno s slovenskim povprečjem se **povečuje delež višje in visoko izobraženih**, zmanjšuje pa se delež najmanj izobraženih z osnovnošolko izobrazbo ali manj.

Po deležu prebivalcev (25–64 let) z **višješolsko ali visokošolsko izobrazbo** je bila Obalno-kraška regija v 2016 **na tretjem mestu** (28 %). Po številu dijakov (29,5 na 1.000 prebivalcev) in **številu študentov** (31 na 1.000 prebivalcev) je bila med preostalimi regijami **na zadnjem mestu**, kar je posledica **demografskih gibanj v zadnjih letih**.

Postopoma se povečuje vpis dijakov na strokovne in tehnične šole, kar je posledica večjega povpraševanja po tej delovni sili na trgu dela ter različnih informativnih programov in svetovalnih dejavnosti.

Izobrazba	2013				2018			
	Obalno-kraška		SLOVENIJA		Obalno-kraška		SLOVENIJA	
	število	delež	število	delež	število	delež	število	delež
Osnovnošolska ali manj	26.499	27%	480.901	27%	23.282	24%	419.278	24%
Srednješolska	51.304	53%	937.913	53%	51.392	52%	920.661	52%
Višješolska, visokošolska	19.400	20%	341.912	19%	23.380	24%	416.264	24%
SKUPAJ	97.203	100%	1.760.726	100%	98.054	100%	1.756.203	100%

Vir: SURS

Dostopnost formalnih oblik izobraževanja na vseh ravneh se z razvojem izobraževalnih programov v regiji ves čas povečuje. Vključenost v formalno izobraževanje v regiji je visoka. Dobro dostopne so tudi oblike neformalnega izobraževanja in različni programi vseživljenjskega učenja. V šolskem letu 2017/18 je bilo v srednješolskem izobraževanju vključenih 1.228 odraslih.

Predšolski in osnovnošolski izobraževalni sistem

V šolskem letu 2017/18 je bilo v 42 vrtcev vključenih 3.049 otrok oz. 79,3 % celotne populacije otrok v starosti od 1 ali manj do 6 ali več let (slovensko povprečje je 80,3 %).

V šolskem letu 2018/19 je regiji delovalo 55 vrtcev, v katere je bilo vključenih 4.512 otrok. Delež otrok, vključenih v vrtec, je visok in je podoben slovenskemu povprečju. Občine se soočajo s prostorsko stisko v vrtcih in predvsem v mestnih središčih število prošenj za vrtec, predvsem za prvo starostno obdobje, presega število prostih mest.

Število otrok v vrtcih in število enot v obalnih občinah v letu 2018/2019

Leto 2018/19	Število otrok v vrtcih	Število vrtcev in enot
SLOVENIJA	87.147	968
Obalno-kraška regija	4.512	55
Ankaran/Ancarano	116	2
Izola/Isola	606	5
Koper/Capodistria	2.205	25
Piran/Pirano	626	11

Vir: SURS

Delež vključenih otrok v vrtec po starostnih obdobjih v letu 2018/2019

Leto 2018/19	Delež vključenih - SKUPAJ (%)	Prvo starostno obdobje %	Drugo starostno obdobje %	Stari 4 in 5 let (%)
SLOVENIJA	80,5	64,8	90,6	92,0
Obalno-kraška	80,4	66,3	89,2	89,6

Vir: SURS

V regiji deluje 41 osnovnih šol, od tega ena osnovna šola s prilagojenim programom v Strunjanu, ki ima svojo enoto tudi v Divači. Osnovno šolo je v šolskem letu 2018/19 obiskovalo 9.674 učencev, od tega 1.193 prvošolcev in 111 učencev v prilagojenih programih osnovne šole.

V regiji delujejo 4 glasbene šole, ki jih je v šolskem letu 2017/18 skupaj obiskovalo 2.051 otrok oz. vsak peti osnovnošolec.

Število šol v obalnih občinah v šolskem letu 2018/2019

Šole in podružnice	2018/2019
SLOVENIJA	822
Obalno-kraška regija	41
Ankaran/Ancarano	1
Izola/Isola	4
Koper/Capodistria	15
Piran/Pirano	11

Vir: SURS

Število učencev v osnovnih šolah v obalnih občinah v šolskem letu 2018/2019

Število učencev v osnovnih šolah	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Ankaran/Ancarano	-	-	227	229	233	236
Izola/Isola	1.048	1.110	1.177	1.243	1.301	1.341
Koper/Capodistria	3.971	4.156	4.111	4.284	4.466	4.651
Piran/Pirano	1.137	1.183	1.190	1.215	1.240	1.315
Obalno-kraška regija	7.851	8.280	8.581	8.888	9.247	9.674

Vir: SURS

Srednješolsko izobraževanje

Medtem, ko se število osnovnošolcev že nekaj let zaporedoma zvišuje, je srednješolcev z vsakim letom manj. V Obalno-kraški regiji deluje 9 srednjih šol, od tega tri z italijanskim učim programom: Gimnazija Antonio Sema Piran, Gimnazija, elektro in pomorska šola Piran, Gimnazija Gian Rinaldo Carli Koper, Gimnazija Koper, Srednja ekonomsko-poslovna šola Koper, Srednja šola Izola, Srednja šola Pietro Coppo Izola, Srednja tehniška šola Koper in Šolski center Srečka Kosovele Sežana.

Število dijakov na 1.000 prebivalcev se znižuje in je v letu 2018/2019 znašalo 29,5, kar je 16 % manj od slovenskega povprečja (35,1).

V šolskem letu 2018/2019 je bilo v srednješolske programe vpisanih 3.394 dijakov iz Obalno-kraške regije, kar je podobno število kot v preteklih letih. Tak trend se bo predvidoma nadaljeval tudi v prihajajočem šolskem letu, nato pa bodo generacije 15 letnikov večje.

Postopoma se povečuje vpis dijakov na strokovne in tehnične šole, kar je posledica večjega povpraševanja po tej delovni sili na trgu dela ter različnih informativnih programov in svetovalnih dejavnosti. V šolskem letu 2018/19 je bilo vpisanih v srednje poklicno izobraževanja 523, v srednje tehniško in drugo strokovno izobraževanja 1.536 oseb.

Kazalnik		2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Število dijakov	SLOVENIJA	76.714	75.325	74.759	74.021	73.776	73.110
	Obalno-kraška	3.502	3.422	3.398	3.386	3.355	3.394
Število dijakov na 1000 prebivalcev	SLOVENIJA	37,2	37,0	36,2	35,8	35,7	35,1
	Obalno-kraška	31,0	30,3	30,1	29,8	29,4	29,5

Vir: SURS

Terciarno izobraževanje

Število študentov višjega strokovnega in visokošolskega izobraževanja v regiji 3.259. Število pada že od leta 2013, kar je posledica staranja prebivalstva oziroma slabega demografske slike regije.

Število študentov višjega strokovnega in visokošolskega izobraževanja v regiji

Študenti višjega strokov. in visokošol. izobraževanja	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Obalno-kraška regija (po prebivališču)	4.008	3.752	3.566	3.494	3.327	3.259

Vir: SURS

Število diplomantov na 1.000 prebivalcev je najnižje med vsemi slovenskimi regijami (6,4). Število diplomantov na 1.000 prebivalcev se je od leta 2012 zmanjšalo za več kot petino in je v letu 2018 znašalo 6,4, kar je najnižje med vsemi slovenskimi regijami in to kljub temu, da ima v regiji sedež Univerza na Primorskem in druge fakultete.

	Število diplomantov na 1.000 prebivalcev (l. 2018)
SLOVENIJA	8,0
Obalno-kraška	6,4
Pomurska	7,5
Podravska	7,0
Koroška	7,7
Savinjska	8,2
Zasavska	7,5
Posavska	7,6
Jugovzhodna Slovenija	8,0
Osrednjeslovenska	8,1
Gorenjska	7,7
Primorsko-notranjska	7,8
Goriška	8,7

Vir: SURS

V regiji terciarno izobraževanje izvajajo Univerza na Primorskem (s svojimi 6 fakultetam: Fakulteta za humanistične študije (UP FHŠ), Fakulteta za management (UP FM), Fakulteta za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije (UP FAMNIT), Fakulteta za turistične študije - Turistica (UP FTŠ Turistica), Fakulteta za vede o zdravju (UP FVZ), Pedagoška fakulteta (UP PEF)), Fakulteta za pomorstvo in promet Univerze v Ljubljani ter Višja strokovna šola pod okriljem Šolskega centra Srečka Kosovele v Sežani.

Število programov se je zadnjih letih povečalo, povečuje se tudi število programov v angleškem jeziku. Povečan je vpis tujih študentov.

2.4.3 Gospodarska struktura in gospodarska moč regije

Gospodarstvo regije je tesno povezano z njenim geostrateškim položajem in naravnimi danostmi, ki omogočajo razvoj **transportnih, logističnih, turističnih ter kmetijskih dejavnosti**. Na poslovanje regijskega gospodarstva imajo pomemben vpliv velika podjetja v povezavi s pristaniščem, logistiko, predelovalno dejavnostjo, finančnimi in zavarovalniškimi storitvami, **malo in srednje**

podjetništvo je **dobro razvito**. Pri dejavnostih samostojnih podjetnikov izstopajo **gradbeništvo**, **gostinstvo**, **trgovina** ter **promet in skladiščenje**.

BDP na prebivalca je bil v letu 2017 drugi najvišji v Sloveniji (21.242 evrov), višji je bil le še v **osrednjeslovenski statistični regiji**. V regiji je delovalo 13.813 podjetij, v njih pa je bilo 44.880 zaposlenih. Obalno-kraška regija je **izrazito turistična regija**, med dejavnostmi prevladujejo **trgovina, promet, predelovalne dejavnosti, gradbeništvo in gostinstvo**. Turisti, ki obiščejo regijo so večinoma **tujci** in predstavljajo **66,3 % vseh turistov**. Po turističnem obisku izstopajo predvsem **obmorske občine**, ki ustvarijo 95 % vseh nočitev v regiji oziroma skoraj petino vseh nočitev državi.

Povprečna stopnja brezposelnosti v regiji je po podatkih Zavoda za zaposlovanje je v letu 2018 znašala **7,6 %**, kar je **manj od slovenske povprečja** in je četrta najnižja stopnja med regijami. Stopnja brezposelnosti se podobno kot v celotni državi **znižuje že od leta 2014**.

Povprečna mesečna bruto plača od leta 2013 narašča in je v letu 2018 znašala **1.637,61 EUR**, kar znaša **98 % slovenskega povprečja**.

V letu 2017 je **delež novonastalih podjetij** v regiji znašal 14,98 (odstotek od vseh podjetij), kar je **precej več od slovenskega povprečja** (10,91). V regiji je v letu 2017 nastalo 1.848 novih podjetij, število hitrorastočih podjetij v regiji pa je bilo v istem letu 57. V regiji je bil delež podjetij, ki so prenehala poslovati 9,86 %, kar je več od slovenskega povprečja (5,94 %).

Po podatkih AJPEŠa je bilo v regiji v letu 2018 skoraj **88 % mikro družb in dobra desetina majhnih družb**. **Velikih družb je le 0,3 %, a odločilno vplivajo na poslovanje**, saj so ustvarile 42,4 % celotnega čistega dobička v letu 2018. Sledijo majhne družbe, ki ustvarijo 27,7 % celotnega čistega dobička. Tudi obseg poslovanja je še vedno največji v velikih družbah, ki so ustvarile 35,2% vseh prihodkov. **Največ zaposlujejo majhne družbe**, ki so v letu 2018 zaposlovale **32,9 % vseh zaposlenih** v gospodarskih družbah.

Največ prihodkov so družbe ustvarile v naslednjih dejavnostih: **trgovina (39,8%), promet in skladiščenje (21,1%), predelovalne dejavnosti (17,2%), gradbeništvo (6,6%), strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (3,8 %), gostinstvo (3,7%)**.

Največ zaposlenih pa so imele družbe v naslednjih dejavnostih: **predelovalne dejavnosti (21,9%), promet in skladiščenje (21,7%), trgovina (12,0%), gostinstvo (10,6%), gradbeništvo (8,9%), strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (5,9 %)**,

Pomembnejši podatki iz poslovanja družb v letu 2018 glede na področje dejavnosti

PODROČJA DEJAVNOSTI (zneski v tisoč EUR)	DRUŽBE		ZAPOSLENI		PRIHODKI SKUPAJ		ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE		ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE NA TUJEM TRGU	
	število	delež	število	delež	znesek	delež	znesek	delež	znesek	delež
A Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo	29	0,6 %	59	0,3 %	5.929	0,1 %	4.844	0,1 %	1.563	0,1 %
B Rudarstvo	6	0,1 %	128	0,6 %	12.061	0,2 %	11.342	0,2 %	1.785	0,1 %
C Predelovalne dejavnosti	478	9,6 %	4.917	21,9 %	862.281	17,2 %	829.794	17,1 %	535.283	24,1 %
D Oskrba z električno energijo, plinom in paro	14	0,3 %	1	0,0 %	358	0,0 %	346	0,0 %	0	0,0 %

E Oskrba z vodo, ravnanje z odpadki in odpadki itd.	22	0,4 %	807	3,6 %	86.297	1,7 %	82.930	1,7 %	16.995	0,8 %
F Gradbeništvo	447	9,0 %	1.999	8,9 %	332.969	6,6 %	338.887	7,0 %	88.816	4,0 %
G Trgovina, vzdrž. in pop. vozil	1.288	26,0 %	2.697	12,0 %	1.994.976	39,8 %	1.983.711	40,8 %	758.547	34,2 %
H Promet in skladiščenje	464	9,3 %	4.869	21,7 %	1.055.111	21,1 %	1.014.287	20,9 %	670.703	30,2 %
I Gostinstvo	321	6,5 %	2.372	10,6 %	187.213	3,7 %	182.221	3,7 %	22.767	1,0 %
J Informacijske in komunikacijske dejavnosti	190	3,8 %	555	2,5 %	65.657	1,3 %	63.809	1,3 %	23.444	1,1 %
K Finančne in zavarovalniške dej.	77	1,6 %	156	0,7 %	18.870	0,4 %	9.607	0,2 %	864	0,0 %
L Poslovanje z nepremičninami	259	5,2 %	180	0,8 %	33.866	0,7 %	26.600	0,5 %	3.871	0,2 %
M Strokovne, znanst. in teh. dejavnosti	946	19,1 %	1.320	5,9 %	188.976	3,8 %	162.045	3,3 %	74.189	3,3 %
N Druge raznovrstne poslovne dejavnosti	185	3,7 %	1.309	5,8 %	62.542	1,2 %	61.714	1,3 %	16.379	0,7 %
P Izobraževanje	38	0,8 %	52	0,2 %	3.413	0,1 %	3.277	0,1 %	723	0,0 %
Q Zdravstvo in socialno varstvo	76	1,5 %	189	0,8 %	16.378	0,3 %	14.184	0,3 %	246	0,0 %
R Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dej.	63	1,3 %	613	2,7 %	66.521	1,3 %	59.861	1,2 %	1.350	0,1 %
S Druge dejavnosti	60	1,2 %	248	1,1 %	14.323	0,3 %	13.181	0,3 %	2.941	0,1 %
SKUPAJ	4.963	100,0 %	22.472	100,0 %	5.007.742	100,0 %	4.862.638	100,0 %	2.220.466	100,0 %

Vir: AJPES

Slaba polovica gospodarskih družb v regiji ima sedež v Mestni občini Koper, kjer je več kot **polovica vseh zaposlenih** v gospodarskih družbah ustvarilo **70,7 % vseh prihodkov**. Po številu zaposlenih sledijo družbe s sedežem v občini Piran s 14,8 % zaposlenih, Sežana z 12,4 % in Izola z 8,8 % zaposlenih. Preostalih 8,2 % je zaposlenih v družbah s sedežem v občinah Hrpelje – Kozina, Divača, Komen in Ankanan.

Pomembnejši kazalniki iz poslovanja družb v letu 2018 glede na velikost družb

TEMELJNI PODATKI (zneski v tisoč EUR)		VELIKOST DRUŽB				
		Mikro	Majhne	Srednje	Velike	SKUPAJ
Družbe	število	4.349	542	58	14	4.963
	delež	87,6 %	10,9 %	1,2 %	0,3 %	100,0 %
Zaposleni	število	6.393	7.390	4.271	4.417	22.472
	delež	28,5 %	32,9 %	19,0 %	19,7 %	100,0 %
	Število	753.481	1.649.048	843.625	1.761.588	5.007.742

Prihodki skupaj	delež	15,0 %	32,9 %	16,8 %	35,2 %	100,0 %
Čisti prihodki od prodaje	število	718.466	1.613.770	807.714	1.722.688	4.862.638
	delež	14,8 %	33,2 %	16,6 %	35,4 %	100,0 %
Čisti prihodki od prodaje na tujem trgu	število družb	1.522	433	43	10	2.008
	znesek	281.869	911.929	428.613	598.055	2.220.466
	delež	12,7 %	41,1 %	19,3 %	26,9 %	100,0 %
Dodana vrednost	število družb	3.203	532	57	12	3.804
	znesek	198.522	313.528	187.326	351.780	1.051.155
	delež	18,9 %	29,8 %	17,8 %	33,5 %	100,0 %
	Indeks 2018 /2017	125	110	100	117	113

Vir: AJPES

Pomembnejši podatki iz poslovanja družb v obalnih občinah v letu 2018

OBČINE (zneski v tisoč EUR)	DRUŽBE		ZAPOSLENI		PRIHODKI SKUPAJ		ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE		ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE NA TUJEM TRGU	
	število	delež	število	delež	znesek	delež	znesek	delež	znesek	delež
Ankaran	83	1,7 %	259	1,2 %	25.267	0,5 %	24.757	0,5 %	4.953	0,2 %
Izola	698	14,1 %	1.983	8,8 %	231.657	4,6 %	221.791	4,6 %	65.309	2,9 %
Koper	2.446	49,3 %	12.552	55,9 %	3.538.268	70,7 %	3.451.322	71,0 %	1.579.866	71,2 %
Piran	822	16,6 %	3.328	14,8 %	329.646	6,6 %	309.857	6,4 %	82.825	3,7 %
Skupaj	4.963	100,0 %	22.472	100,0 %	5.007.742	100,0 %	4.862.638	100,0 %	2.220.466	100,0 %

Vir: AJPES

Obalno-kraška regija je bila v letu 2018 neto uvoznica. Uvozila je za 1,39 milijarde EUR blaga (največ iz Italije, Avstrije, Hrvaške in Nemčije, Bosne in Hercegovine) ter izvozila 1,32 milijarde EUR blaga (največ iz Italije, Hrvaške, Avstrije in Nemčije).

Kljub relativno stabilni gospodarski rasti v zadnjih letih, pa **regija zaostaja v raziskovalno-razvojni dejavnosti (RRD)**, kar se kaže v zniževanju odstotka bruto domačih izdatkov za raziskovalno-razvojno dejavnost in v zmanjševanju števila zaposlenih v RRD. V letu 2016 je bil **delež bruto domačih izdatkov za RRD** v regionalnem BDP **najnižji v zadnjih devetih letih** in je znašal **0,72 % od regionalnega BDP** (slovensko povprečje je bilo 2,01 %).

2.4.4 Trg dela

Število delovnih aktivnih prebivalcev v regiji raste, 18,8 % pa jih je zaposlenih izven regije. Stopnja brezposelnosti se zmanjšuje in je na najnižji stopnji v zadnjih desetih letih. **Povprečna plača** znaša 1.637,61 EUR in znaša **98 % slovenskega povprečja**. Zaposlovalcem v regiji primanjkuje kadrov v tehničnih poklicih, turizmu, zdravstvu in vrsti drugih dejavnostih.

Število delovno aktivnega prebivalstva se povečuje od leta 2013 in je v letu 2017 znašalo **47.183 oseb**.

Leto	2013	2014	2015	2016	2017	2018
------	------	------	------	------	------	------

Delovno aktivno prebivalstvo (po prebivališču)	43.694	43.886	44.489	45.523	47.183	
Indeks delovne migracije	97,4	97,5	100,3	100,0	99,2	98,4
Delovni migranti [brez kmetov], ki delajo zunaj regije prebivališča (% od delovno aktivnega prebivalstva)	17	17,4	17,4	17,6	18,2	18,8

Vir: SURS

Število dnevnih delovnih migrantov proti urbanim središčem regije se povečuje, a povečujejo se tudi obratni dnevni migracijski tokovi iz smeri središč proti suburbanim naseljem v njihovi okolici. Ti obratni migracijski tokovi so posledica povečevanja števila delovnih mest različnih poslovnih conah, ki so bile zgrajene v zadnjih dveh desetletjih in v katerih imajo sedež podjetja v različnih dejavnostih kot so proizvodnja, trgovina, logistika in druge storitve.

Od začetka gospodarske krize se je povečalo tudi število čezmejnih delovnih migrantov v Italijo. Uradnih podatkov o številu dnevnih migrantov iz Slovenije v Italijo ni, a po podatkih primorskih sindikalnih organizaciji naj bi konec leta 2014 v Italiji delalo okoli 10.000 Slovencev. Največ jih je delalo v Tržiču, Vidmu, Pordenonu, Trstu in Gorici.

Delovne migracije po občinah v letu 2018	Indeks delovne migracije	Delovni migranti [brez kmetov], ki delajo zunaj občine prebivališča
Ankaran/Ancarano	69,0	82,4
Izola/Isola	84,5	64,3
Koper/Capodistria	112,1	34,9
Piran/Pirano	89,8	49,4

Vir: SURS

Povprečna stopnja brezposelnosti v regiji je po podatkih Zavoda za zaposlovanje je v letu 2018 znašala **7,6 %**, kar je manj od slovenska povprečja in je četrta najnižja stopnja med regijami. Stopnja brezposelnosti se podobno kot v celotni državi **znižuje že od leta 2014**.

Povprečna stopnja registrirane brezposelnosti (v %)	2013	2014	2015	2016	2017	2018
SLOVENIJA	13,1	13,1	12,3	11,2	9,5	8,2
Obalno-kraška	11,7	12,1	11	10,1	8,6	7,6

Vir: ZRSZ

Povprečna mesečna bruto plača od leta 2013 narašča in je v letu 2018 znašala **1.637,61 EUR**, kar znaša **98 % slovenskega povprečja**.

Povprečna mesečna bruto plača (v EUR)	2013	2014	2015	2016	2017	2018
SLOVENIJA	1.523,18	1.540,25	1.555,89	1.584,66	1.626,95	1.681,55
Obalno-kraška regija	1.494,41	1.510,98	1.533,34	1.559,86	1.597,48	1.637,61

Vir: SURS

Po podatkih Poklicnega barometra, ki ga je leta 2018 izvedla Območna služba Koper, v regiji primanjkuje elektroinštalaterjev, elektromehanikov, fizioterapevtov, kuharjev, natakarjev, gradbincev zaključnih del, inženirjev elektrotehnike, gradbeništva, strojništva in kemije, mehanikov, mizarjev, orodjarjev, prodajalcev, razvijalcev in analitikov programskem opreme, strokovnjakov za logistiko, špediterjev,

tehnikov za elektroniko, elektrotehniko, fiziko in kemijo, voznikov dostavnih vozil in težkih tovornjakov, zdravnikov in drugih.

2.5 Skladnost z RRP in drugimi programi

Program je pripravljen v skladu z osnutkom **Regionalnega razvojnega programa za južno primorsko regijo 2021–2027**, v katerem je za uresničitev vizije nujen gospodarski preboj za preusmeritev nesprejemljivih trendov vse manjše stopnje zaposlenosti, povečevanja števila ljudi, ki jim grozita revščina in socialna izključenost, usihanja družbenih storitev, ki so ključnega pomena za kakovost življenja, in krepitev trajnostnih vzorcev proizvodnje, potrošnje in prostorske organizacije v regiji. Razvoj regije, ki bo temeljil na morju in obmorski legi (tu segajo pomorske poti najgloblje v srednjo Evropo), pristanišču, kot vozlišču logističnih, transportnih in blagovnih povezav ter storitev, pa tudi na trajnostnem razvoju turizma v priobalnem pasu kot pomembnemu elementu vključevanja regije v svet.

Program sledi prioritetam regije skladno z RRP, ki so: Krepitev konkurenčnosti gospodarstva in zaposlovanje, Krepitev kvalitete življenja in vključujoča družba; Razvoj podeželja in trajnostno gospodarjenje z naravnimi in kulturnimi dobrinami; Infrastruktura, okolje in trajnosten prostorski razvoj.

Program sledi razvojnim ciljem regije, ki so:

1. Konkurenčna regija - krepitev konkurenčnosti gospodarstva, predvsem sektorjev prometa in skladiščenja, turizma (naravni in kulturni turizem, športni turizem, gostinstvo), predelovalnih dejavnosti ter inovativnih in v svet usmerjenih malih in srednjih podjetij (MSP);
2. Ustvarjalna, inovativna regija Razvoj regije bodo podpirali centri znanja. Na področju RRI bo vzpostavljeno oz. okrepljeno sodelovanje med znanstveno-raziskovalnimi institucijami, univerzami in gospodarstvom, sodelovanje med podjetji (grozdenje) ter njihovimi združenji.
3. Ljudem prijazna, vključujoča regija Dosežena bo relativno visoka raven socialne vključenosti in nizkega tveganja revščine, predvsem z raznovrstno ponudbo delovnih mest. Pri tem bodo ključni: učinkovita infrastruktura za razvoj podjetništva, krepitev usposobljenosti za trg dela, podjetnosti in podpora inovativnim oblikam zaposlovanja, vključno s socialnim podjetništvom ter podpirne storitve socialnega varstva. Okrepili bomo različne oblike storitev za otroke, mlade, za ljudi s posebnimi potrebami, za starejše, kot tudi programe na področju zdravja, kulture.
4. Regija z razvitim podeželjem in trajnostnim gospodarjenjem z naravnimi in kulturnimi dobrinami Regija bo okrepila pridelavo visokokvalitetne hrane, vključno s hrano iz morja (ribištvo, marikultura, solinarstvo, oljarstvo), ob večji vlogi znanja in s širokim povezovanjem proizvajalcev. Kakovostna, v regiji pridelana hrana bo pomemben element pri razvoju turizma, pa tudi kakovosti življenja prebivalcev. Razvoj podeželja bo vključeval ukrepe za varstvo in razvoj kulturne dediščine, ohranjanje narave in biotske raznovrstnosti.

OSSIN ima pripravljeno celovito strategijo razvoja območja, kjer živijo pripadniki italijanske avtohtone narodne skupnosti. Strategija je pripravljena za obdobje 2021–2024, zajema celotno programsko območje tega programa ter potrebe, priložnosti, slabosti in prednosti.

2.6 Cilji, kazalniki in načela izvajanja programa

Cilj programa je v štirih proračunskih letih območje, kjer živijo pripadniki italijanske avtohtone narodne skupnosti, dvigniti gospodarski potencial na višjo raven, kar bo vključevalo razvoj že obstoječih in novo nastalih podjetij (in ostalih deležnikov/upravičencev) in povečanje privlačnosti območja, kar bo posledično pripomoglo k ustvarjanju novih delovnih mest in znižanju stopnje brezposelnosti. Cilj programa je doseganje učinkovitosti na trgu z ustvarjanjem mreže proizvajalcev, gospodarstvenikov, društev, organizaciji in ustanov italijanske narodne skupnosti - torej prave gospodarske osnove za celotno skupnost.

Cilj programa je tudi širše narave in sicer spodbuditi in omogočiti podjetniški razvoj celotne mreže INS (zgoraj omenjena gospodarska osnova) v širšem smislu (društva, organizacije, ustanove in podjetja INS), tako, da subjekti – upravičenci s pomočjo programskih ukrepov ustvarijo ekonomski učinek (prepoznavnost skupnosti na področju podjetništva, povečanje prihodkov in posledično ustvarjanje novih delovnih mest) in dolgoročno tudi ekonomsko učinkovitost.

Gospodarska osnova INS je sestavljena iz podjetnikov lastnikov pravnih oseb (podjetja) in njihovih zaposlenih kot tudi iz mreže društev pripadnikov INS, organizaciji, društev, zavodov in ostalih pravnih subjektov vezanih na INS. Potrebno je poudariti, da prav s programskimi ukrepi bo možno spodbuditi in finančno podpreti podjetniške projekte katerih v večini primerov gospodarska mreža INS nima možnosti izvesti zaradi pomanjkanja lastnih - ali obratnih - sredstev.

S podporo, ki jo program spodbujanja gospodarske osnove INS nudi, je možno zagnati projekte, ki so podjetniško naravnani in s katerimi bo imela celotna gospodarska osnova INS konkreten ekonomski učinek in posledično tudi celotno območje na katerem biva.

2.6.6 Merljivi kazalniki in učinki projekta

2.6.6.1 Ukrep 1

Preglednica 1: Kazalniki projekta

Ukrepi programa	Kazalniki učinka (U), rezultata (R) in vpliva (V)	Izhodišče	Cilj 2024
SPODBUJANJE NOVIH GOSPODARSKIH PROJEKTOV	(U) število vključenih gospodarskih subjektov	0	16
	(R) razvoj novega produkta ali storitve na programskem območju	0	4

Učinki projekta bodo:

- večja prepoznavnost območja,
- povezovanje in sodelovanje s primorskim gospodarstvom,
- izboljšanje produktivnosti,
- povezovanje z avtohtono narodno skupnostjo,
- boljši pogoji za delo in za življenje.

2.6.6.2 Ukrep 2

Preglednica 2: Kazalniki projekta

Ukrepi programa	Kazalniki učinka (U), rezultata (R) in vpliva (V)	Izhodišče	Cilj 2024
SPODBUJANJE TURISTIČNIH IN KULTURNIH DEJAVNOSTI TER PRODUKTOV ITALIJANSKE NARODNE SKUPNOSTI	(U) vključitev upravičencev iz vseh štirih občin v katerih živi INS	0	4
	(U) izvedba delavnice za mlade podjetnike	0	1
	(R) nov turistični produkt na trgu	0	1
	(R) predstavitev programa na mednarodnem sejmu	0	1

Učinki projekta bodo:

- večja prepoznavnost območja in promocija INS,
- povečanje atraktivnosti iz turističnega vidika,
- izboljšanje razpoznavnosti območja zaradi tradicij in kulturne dediščine,
- izboljšanje kazalnikov gospodarstva,
- boljši pogoji za življenje.

2.6.6.3 Ukrep 3

Preglednica 3: Kazalniki projekta

Ukrepi programa	Kazalniki učinka (U), rezultata (R) in vpliva (V)	Izhodišče	Cilj 2024
SOFINANCIRANJE PROJEKTOV Z ODOBRENIMI EVROPSKIMI SREDSTVI	(U) vključitev vsaj treh subjektov v programskem obdobju	0	3
	(U) vzpostavitev multimedijskega centra INS	0	1

Učinki projekta bodo:

- večja prepoznavnost območja in INS,
- povezovanje in sodelovanje s primorskim gospodarstvom,
- novi investitorji v regiji, nova delovna mesta,
- izboljšanje kazalnikov gospodarstva,
- boljši pogoji za življenje.

2.6.6.4 Ukrep 4

Preglednica 4: Kazalniki projekta

Ukrepi programa	Kazalniki učinka (U), rezultata (R) in vpliva (V)	Izhodišče	Cilj 2024
PROMOCIJA REGIJE IN PODPORA PRI IZVAJANJU PROGRAMA IN PROJEKTOV	(U) nakup poslovnih prostorov	0	1
	(U) nakup tehnične opreme	0	1
	(U) povečanje števila zaposlenih	0	1
	(U) vzpostavitev spletne strani	0	1
	(U) izvedba promocijske delavnice o programu	0	1

Učinki projekta bodo:

- večja prepoznavnost območja,
- sodelovanje celotne gospodarske mreže INS,
- povezovanje in sodelovanje s primorskim gospodarstvom in institucijami,
- izboljšanje delovnih pogojev,
- boljši pogoji za življenje.

2.7 NAČELA IZVAJANJA PROGRAMA

Program je namenjen spodbujanju gospodarskega razvoja programskega območja. Predvsem je namenjen podpori pri izkoriščanju priložnosti v programskem območju.

Pri razvoju in izboru projektov je ključno upoštevanje načela trajnostnega razvoja območja, in sicer z gospodarskega, družbenega in okoljskega vidika.

Pri izvajanju programa bodo upoštevane enake možnosti položaja moških in žensk ter preprečevanje diskriminacije na podlagi spola, narodnosti, rase, vere ali prepričanja, invalidnosti, starosti, spolne usmerjenosti ali katere koli druge osebe usmerjenosti. Z vključitvijo enakih možnosti pri izvajanju programa bomo dosegli pravično in uravnoteženo obravnavo vseh skupin prebivalstva.

3. UKREPI PROGRAMA

Program je sestavljen iz štirih ukrepov:

1. SPODBUJANJE NOVIH GOSPODARSKIH PROJEKTOV,
2. SPODBUJANJE TURISTIČNIH IN KULTURNIH DEJAVNOSTI TER PRODUKTOV ITALIJANSKE NARODNE SKUPNOSTI
3. SOFINANCIRANJE PROJEKTOV Z ODOBRENIMI EVROPSKIMI SREDSTVI,
4. PROMOCIJA REGIJE IN PODPORA PRI IZVAJANJU PROGRAMA IN PROJEKTOV

Našteti štirje ukrepi tvorijo povezano celoto več področij, s katerimi želimo prispevati h gospodarskemu razvoju območja, kjer živijo pripadniki italijanske avtohtone narodne skupnosti.

Italijanska narodna skupnost v RS (v nadaljevanju INS) se sooča tudi s pomanjkanjem organizirane strukture in strokovnega osebja, ki bi bila v podporo in pomoč celotni narodni skupnosti pri pripravi in izdelavi projektov namenjenih gospodarstvu. Strokovna podpora znotraj organizacij INS je nujno potrebna za razvoj njenega gospodarstva.

3.1 Ukrepi 1: SPODBUJANJE NOVIH GOSPODARSKIH PROJEKTOV

Namen in cilji

Namen ukrepa je s sofinanciranjem novih *in nadgradnjo obstoječih* zmogljivosti v mikro, malih in srednje velikih podjetjih (MSP) spodbuditi gospodarski razvoj območij, kjer živijo pripadniki italijanske avtohtone narodne skupnosti.

Ukrep bo izveden na podlagi javnega razpisa z osrednjim ciljem rasti in razvoja MSP prek novih naložb in zagotavljanja obratnega kapitala na območjih, kjer živijo pripadniki italijanske avtohtone narodne skupnosti. Te se želi aktivno vključiti v razvoj programskega območja.

- zvišanje neto dodane vrednosti gospodarskih subjektov v programskem območju;
- širitev in posodobitev proizvodnih ter storitvenih zmogljivosti MSP
- splošen gospodarski razvoj programskega območja;
- povečanje zaposlitvenih priložnosti na programskem območju;
- razvoj novih proizvodov in storitev.

Način izvajanja

Razpisovalec sredstev za javni razpis bo Obalna samoupravna skupnost italijanske narodnosti (v nadaljevanju OSSIN), javni razpis pa bo izveden v sodelovanju z MGRT.

Shema državnih pomoči

Pogoji javnega razpisa bodo sledili shemi pomoči de minimis Program izvajanja finančnih spodbud MGRT – de minimis (št. priglasitve: M001-2399245-2015).

Upravičenci so vse pravne in fizične osebe, ki se ukvarjajo z gospodarsko dejavnostjo v mikro, malih in srednje velikih podjetjih in bodo izvedle naložbo na programskem območju, razen pravnih oseb v javni lasti.

Upravičeni so vsi stroški materialnih in nematerialnih naložb ter obratnega kapitala, ki so neposredno povezani z izvajanjem naložb v skladu z navedeno shemo državnih pomoči.

Najnižja višina zaprosenih sredstev je 5.000 evrov, najvišja pa 20.000 evrov.

3.2 Ukrep 2: SPODBUJANJE TURISTIČNIH IN KULTURNIH DEJAVNOSTI TER PRODUKTOV INS

Namen in cilji

Namen ukrepa je s spodbujanjem povečevanja turistične in kulturne ponudbe v obalnih občinah ter izboljšanja prepoznavnosti INS ugodno vplivati na nadaljnji razvoj programskega območja.

Cilj ukrepa je na podlagi spodbud na gospodarskem, turističnem in kulturnem področju v programskem območju vplivati na ohranjanje jezikovne in kulturne identitete ter dediščino italijanske narodne skupnosti kot tudi omogočiti njeno aktivno vključevanja v razvoj programskega območja.

Cilj ukrepa je spodbuditi in omogočiti podjetniški razvoj INS v širšem smislu (društva, organizacije, ustanove in podjetja INS), tako, da si subjekti – upravičenci na podlagi konkretnih projektov in vsebin vezanih z namenom in cilj ukrepa, zagotovijo ekonomski učinek in dolgoročno tudi finančno neodvisnost.

Specifični cilji so:

- spodbuditi gospodarske aktivnosti ki bodo krepile kulturno identiteto narodne skupnosti ter ugodno vplivale na ohranjanje etnografske dediščine v okviru programskega območja;
- privabljanje turistov;
- vzpostavitev točke oziroma centra, ki bo spodbujal vzpostavitev in razvoj gospodarsko-turistično-kulturnih dejavnosti (lokalni produkti, živila, umetnine, založništva itd. pripadnikov INS, avtohtoni proizvodi/izdelki pripadnikov INS);
- nakup in ureditev ustreznih prostorov, nabava opreme, pripomočkov in zagotovitev drugih pogojev za razvoj muzejske ponudbe INS ;
- vzpostavitev nove tržne branže, ki temelji na ohranjanju dediščine vezane na ribištvo slovenske istre in italijanske narodne skupnosti s ciljem razvoja vsebin in dejavnosti, ki bi privabile turiste, šolske otroke in širšo publiko;
- upravljanje kreativnega inkubatorja v trgovsko-poslovnem centru TPC v Luciji in zagotovitev pogojev za delovanje le tega za razvoj človeških virov za potrebe podjetniškega delovanja, za promocijo podjetništva in spodbujanje povezav in partnerskega sodelovanje med deležniki na programskem območju

Sredstva tega ukrepa bodo namenjena za:

- nakup, najem in prenova nepremičnine za delovanje točke oziroma centra, ki bi spodbujal vzpostavitev in razvoj kulturno-turistično-gospodarske dejavnosti;
- nakup in prenova nepremičnine za namen ureditve gostinskega objekta in obrata za nastanitev gostov;
- nakup ali najem skladišča in ureditev ustreznih prostorov, nabava pripomočkov, opreme in zagotovitev drugih pogojev za delovanje centra za spodbujanje turističnih dejavnosti in produktov;
- prenova nepremičnine, ki so v lasti upravičencev;
- nakup plovil, nabava opreme in ureditev plovil;
- opremljanje prostorov, nabava novih ali rabljenih in starinskih delov stavbnega pohištva in druge notranje opreme vključno z multimedijskimi pripomočki;
- priprava vsebin, oblikovanje, vzpostavitev in tisk (npr. sprotne ponatise, brošure, vzdrževanje osnovnih promocijskih materialov, ...) materialov za promocijo italijanske narodne skupnosti, območja na katerem INS biva, delavnic, razstav, izobraževanj in drugih aktivnosti vezanih na vsebine ukrepa (vse kar je potrebno za razvoj kulturno – turistične gospodarske dejavnosti v okviru ciljev ukrepa);

- organizacija in udeležba na promocijskih sejnih;
- priprava, tiskanje in distribucija promocijskih materialov za nove proizvode in storitve;
- priprava razvojnih načrtov.

Način izvajanja:

OSSIN nima potrebnih lastnih sredstev za zagotavljanje likvidnosti pri izvajanju naložb in drugih aktivnosti v okviru ukrepa. Pri pripravi pogodb za izvajanje programa in pogodb z zunanjimi izvajalci bo temu dejstvu posvečena pozornost.

Sredstva se bodo dodeljevala na podlagi sklenjene pogodbe med OSSIN in naslednjimi ustanovami družbami in društvi INS: Občinske samoupravne skupnosti italijanske narodnosti, Italijanska Skupnost Giuseppe Tartini Piran, Italijanska Skupnost Santorio Santorio Koper; Italijanska Skupnost Pasquale Besenghi Izola; Italijanska Skupnost Ankarani; Italijanska Skupnost Dante Alighieri Izola, Italijanska skupnost Bertoki, Italijanska skupnost Hrvatini, Italijanska Unija, Italijansko središče Carlo Combi, Društvo mladih pripadnikov italijanske narodne skupnosti,

Shema državnih pomoči

Sredstva v okviru drugega ukrepa niso namenjena ustvarjanju konkurence na trgu blaga in storitev in ne pomenijo državne pomoči v smislu Zakona o nadzoru državnih pomoči.

3.3 Ukrep 3: SOFINANCIRANJE PROJEKTOV Z ODOBRENIMI EVROPSKIMI SREDSTVI

Namen in cilji

Namen tretjega ukrepa je sofinanciranje projektov EU. Namen je spodbujanje izvedbe projektov, sofinanciranih s programom sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Italija v obdobju 2014–2020 in v naslednjem programskem obdobju 2021–2027 ter ostalih projektov sofinanciranih iz skladov EU. Izbrani projekti morajo pred podpisom pogodbe uspešno kandidirati na razpisih za pridobitev evropskih sredstev ali razpisov Lokalne akcijske skupine (LAS).

Spodbujali se bodo tisti projekti, v sklopu katerih se bodo izvajale aktivnosti na področju gospodarstva, turizma, kulture in promocije programskega območja.

Projekti se morajo izvajati v programskem območju.

Način izvajanja

Tretji ukrep se bo izvajal z javnimi razpisi, ki jih bo pripravila OSSIN v sodelovanju z MGRT; razpisovalec sredstev bo OSSIN.

Financirano bodo samo projekti, ki so bili na razpisih izbrani in za katere imajo upravičenci že podpisano pogodbo.

Upravičenci

Upravičenci so:

- lokalne, regionalne, javne in državne javne uprave/ustanove in njihove organizacije, kot na primer uprave nacionalnih/naravnih parkov, organi za upravljanje gozdov, kulturne ustanove, muzeji, lokalne akcijske skupine, organizacije, ki so kompetentne na področju transporta, samoupravne narodne skupnosti in njihove organizacije, zavodi in javne ustanove, itd.;
- društva INS;
- nevladne organizacije, neprofitne organizacije (vključno s pravnimi osebami, ki so ustanovljene v skladu z zasebnim pravom ter imajo neprofitni status), turistična društva, organizacije za upravljanje turističnih destinacij;

Obdobje upravičenosti stroškov in izdatkov

Stroški in izdatki upravičenca so upravičeni, če so nastali in so plačani v obdobju od 1. januarja 2021.

Shema državnih pomoči:

Ker bo sofinanciranje vezano na javne razpise za pridobitev evropskih sredstev, se bo, kadar bo pomenilo državno pomoč, izvedlo po shemi državne pomoči, ki je predvidena v konkretnem programu EU.

3.4 Ukrep 4: PROMOCIJA REGIJE IN PODPORA PRI IZVAJANJU PROGRAMA IN PROJEKTOV

Namen in cilji:

Sredstva v sklopu tega ukrepa bodo namenjena za razvoj strukture in usposabljanje osebja, ki bo v podporo tako pri izvajanju programa kot tudi pri prijavi na druge projekte/razpise (državne ali EU). S tem se bo krepila institucionalna in strokovna sposobnost OSSIN in tudi celotne INS. Načrtuje se usposabljanje in zaposlitev novega kadra, razširitev prostorskih zmogljivosti, kritje splošnih administrativnih stroškov, potrebnih za pripravo in izvajanje programa oziroma s programom določenih aktivnosti in nalog. V okviru programskega obdobja bo v letu 2021 izvedena ena nova zaposlitev, v obdobju med 2022 in 2024 pa še ena nova zaposlitev.

Namen je ustanovitev »projektne pisarne« z zaposlenimi osebami, ki bi delovale v skupnem prostoru v lasti OSSIN.

V okviru delovnih nalog novo zaposlenih je ključnega pomena tudi promocija programa in regije kot tudi nudenje tehnične pomoči in priprava gospodarskih in drugih projektov za razvoj gospodarske osnove italijanske narodne skupnosti oz. gospodarske mreže INS.

V okviru tega ukrepa se pokrivajo tudi stroški priprave in usklajevanje tega programa ter morebitne pomoči pri izvajanju posameznih aktivnosti, ki bodo nastali v pristojni regionalni razvojni agenciji (Regionalni razvojni center Koper).

Specifični cilji:

- kakovostna in strokovna izvedba programa, ki vključuje tudi usposabljanje osebja OSSIN za pomoč zainteresiranim pripadnikom INS pri javnih razpisih iz tega programa in ostalih razpisih (npr. Evropski, Min. za Kulturo itd.).

- zaposlitev oseb (npr. strokovnjak za projekte, pravnik, prevajalec) za zagotovitev tehnične podpore in pomoči pri izvedbi programa ki bodo pripevale k hitrejšemu gospodarskemu razvoju programskega območja.

- zagotovitev prostorov (nakup pisarniških prostorov ter tehnične in pisarniške opreme) v katerih bodo zaposlene osebe za izvajanje programa delovale.

Gre za nadaljevanje aktivnosti ukrepa 4 iz Programa spodbujanja gospodarske podlage Italijanske narodne skupnosti za obdobje 2018-2020. Prostori so v lasti OSSIN in nakup je bil delno izveden v okviru Programa za obdobje 2018-2020. V letu 2020 je bil izveden nakup nepremičnine v 3. gradbeni fazi s prepisom lastništva in v letu 2021 bo plačana razlika do celotne kupnine, ko bo objekt dokončan, vseljiv in uporaben z vsemi dovoljenji. Nakup nepremičnine bo izveden v dveh fazah. Prva faza je bila zaključena v letu 2020 in druga bo izvedena v letu 2021.

Predvideni strošek za izvedbo zadnje faze odkupa poslovnih prostorov (plačilo preostalega dela kupnine) znaša okoli 100.000 evrov in je predviden v programu za obdobje 2021-2024. S temi sredstvi bo v celoti izveden nakup poslovnega prostora za potrebe programa, kot predvideno v letu 2020.

Aktivnosti v okviru tega ukrepa bo izvajala OSSIN na podlagi pogodbe z MGRT. Pomoč pri izvajanju Programa bo zagotovljena s strani MGRT. Za naloge, za katere ni usposobljena, bo najela zunanje strokovnjake, ob uporabi Zakona o javnem naročanju.

Način izvajanja

V okviru tega ukrepa se predvidevajo naslednje naloge, ki bodo opredeljene tudi v pogodbi med MGRT in OSSIN:

- strokovne, tehnične, administrativne in organizacijske naloge, ki so potrebne za ustrezno podporo pri izvajanju programa vključno z usposabljanjem osebja;
- mentorstvo novo zaposlenim osebam
- priprava programa in morebitnih sprememb in dopolnitev programa;
- poročanje o izvedbi aktivnosti in nalog po posameznih ukrepih programa;
- informiranje potencialnih upravičencev o javnih razpisih v okviru izvajanja programa, v sodelovanju z MGRT;
- obveščanje potencialnih upravičencev v zvezi s programom in nudenje tehnične pomoči;
- izvedba javnih razpisov, v sodelovanju z MGRT;
- nadzor izvajanja projektov na terenu;
- obveščanje javnosti o izvajanju programa;
- druge z izvedbo programa povezane naloge po pogodbi z MGRT;
- nakup in adaptacija poslovnih prostorov ter nabava IKT-opreme za izvedbo aktivnosti programa;
- vzpostavitev in vzdrževanje nove spletne strani in promocija območja;
- priprava promocijskih materialov (oblikovanje, vzpostavitev, tisk, sproti ponatisi in vzdrževanje promocijskih materialov), v okviru tega se lahko pripravijo vsebine o poslovnih/industrijskih conah za predstavitev konkretnih naložbenih priložnosti v programskem območju – katalog potencialnih priložnosti območja in seznam destinacijskih turističnih točk za privabljanje turistov.

Obdobje upravičenosti stroškov in izdatkov

Stroški in izdatki upravičenca so upravičeni, če so nastali in so plačani v obdobju od 1. januarja 2021.

4. FINANČNI OKVIR

Sredstva za izvedbo programa so zagotovljena na posebni proračunski postavki MGRT PP 160045 – Razvoj območij narodnih skupnosti. Razpoložljiva proračunska sredstva za leto 2021 znašajo - 300.000 evrov, za leto 2022 in 2023 - 410.000 evrov in za leto 2024 - 280.000 evrov.

Preglednica 5: Finančni načrt programa v obdobju 2021–2024 (v evrih)

Ukrepi programa	IZPLAČILA 2021	IZPLAČILA 2022	IZPLAČILA 2023	IZPLAČILA 2024	SKUPAJ
Ukrep 1	40.000	45.000	45.000	40.000	170.000
Ukrep 2	80.000	220.000	255.000	140.000	695.000
Ukrep 3	30.000	55.000	20.000	20.000	125.000
Ukrep 4	150.000	90.000	90.000	80.000	410.000
SKUPAJ VREDNOST PROGRAMA	300.000	410.000	410.000	280.000	1.400.000

SKUPAJ
VREDNOST
PROGRAMA

1.400.000,00 EUR

5. PRIPRAVA, IZVAJANJE, SPREMLJANJE IN VREDNOTENJE PROGRAMA

OSSIN v sodelovanju z MGRT, Urdom za narodnosti in Regionalnim razvojnim centrom Koper pripravi predlog programa. MGRT izvede medresorsko usklajevanje programa in vladno obravnavo. Po tem, ko program sprejme OSSIN, Vlada Republike Slovenije sprejme sklep, s katerim potrdi program. Program se objavi na spletnih straneh MGRT in OSSIN. Tudi spremembe programa se sprejmejo po tem postopku.

Program izvajajo OSSIN, MGRT in Regionalni razvojni center Koper.

Program bo v času izvajanja enkrat evalviran, predvidoma v letu 2024, s pripravljeno analizo bo seznanjena Vlada Republike Slovenije v obliki vmesnega poročila o izvajanju. Poročilo bo vključevalo natančne in konkretne podatke o doseženih ciljih, rezultatih in kazalnikih vseh ukrepov programa in bo podlaga za sprejem novega programa za programsko obdobje po letu 2024.

Program je pripravljen za štiri leta. Pri uresničevanju bo treba upoštevati nove priložnosti in se prilagajati novim razmeram ter po potrebi program spremeniti.

Predsednik OSSIN
Alberto Scheriani

